

NATIONELLA CENTRET FÖR
UTBILDNINGSAUTVÄRDERING

UTVÄRDERING AV HÖGSKOLEPEDAGOGIKENS NULÄGE OCH UTVECKLING

Innehållsförteckning

1	Inledning	3
2	Utvärderingsfrågor och utvärderingens systemiska nivåer	4
3	Utvärderingsdata	7
4	Resultat	12
	4.1 Högskolepedagogiska riktlinjer och verksamhetsmodeller	12
	4.2 Undervisnings- och lärkulturer samt läroplansprocesser	15
	4.3 Undervisning och lärande vid högskolan	19
	4.4 Högskolornas interna utveckling av utbildningen samt utbildningens responsprocesser	25
	4.5 Högskolornas samarbete för att utveckla pedagogiken	29
	4.6 Stöd för pedagogisk kompetensutveckling samt det högskolepedagogiska utbildningsutbudet	32
	4.7 Högskolepedagogikens framtid och förnyelse	34
5	Till slut	37
	Checklistor för utvecklingen av högskolepedagogiken	39

Sammanfattningar 20:2023

FÖRFATTARE: Auli Toom, Tuula Heide, Ville Jäppinen, Asko Karjalainen, Kimmo Mäki,
Päivi Tynjälä, Mira Huusko, Niina Nurkka, Sanna Vahtivuori-Hänninen & Aino Karvonen

UTGIVARE Nationella centret för utbildningsutvärdering

BILDER Freepic, Pixabay, Shutterstock, Unplash

OMBRYTNING HansaPrint Oy

ISBN 978-952-206-822-4 pdf

ISSN 2669-8811 (online)

© Nationella centret för utbildningsutvärdering

1 Inledning

Denna publikation är ett sammandrag av de centrala resultaten, slutsatserna och utvecklingsrekommendationerna i utvärderingen Högskolepedagogikens nuläge och utveckling som genomförts av Nationella centret för utbildningsutvärdering (NCU).

Enligt Planen för utbildningsutvärderingar 2020–2023 (2022, 14–15) producerade utvärderingen Högskolepedagogikens nuläge och utveckling information om högskolepedagogikens nuläge, såsom högskolornas pedagogiska riktlinjer och verksamhetsmodeller, digitaliseringens roll i undervisningen och lärandet, högskolornas interna utvecklingsverksamhet inom undervisning och utbildning samt högskolornas samarbete för att utveckla pedagogiken. Dessutom tog utvärderingen fram information om stöd och incitament för lärarnas pedagogiska kompetensutveckling. Utvärderingens syfte var också att stöda högskolorna i arbetet med att utveckla och förnya högskolepedagogiken. Bakgrunden till utvärderingen var Visionen för högskoleutbildningen och forskningen år 2030 samt projekten för utveckling av högskolepedagogisk kompetens som finansieras av undervisnings- och kulturministeriet.

I utvärderingen användes mångsidigt kvantitativa och kvalitativa data. Data samlades in från högskolornas centrala grupper: studerande, lärare, pedagogiska ledare vid fakulteter eller enheter, högskolor samt prorektorerna som ansvarade för utbildningen vid högskolorna.

Utvärderingsinformationen kan utnyttjas i utvecklingen av högskoleutbildningen och högskolepedagogiken. Högskolor, högskolornas lärare och studerande, utvecklare av högskolepedagogik, beslutsfattare och andra intressentgrupper kan dra nytta av utvärderingsresultaten.

2 Utvärderingsfrågor och utvärderingens systemiska nivåer

De centrala utvärderingsfrågorna var:

- Hur ser högskolepedagogikens nuläge ut i finländska högskolor?
- Hur förnyas, stöds och utvecklas högskolepedagogiken vid högskolorna?
- Hurdana är högskolornas pedagogiska riktlinjer och verksamhetsmodeller, digitaliseringens roll i undervisningen och lärandet, utvecklingen av högskolornas interna undervisning och utbildning och stöd samt högskolornas samarbete för att utveckla pedagogiken?
- Hur stöder och uppmuntrar högskolorna lärarna att utveckla sin pedagogiska kompetens?

I utvärderingen har man på grund av utvärderingens omfattande mål och utvärderingsområden tillämpat ett systemiskt angreppssätt så att man i utvärderingen beaktar den nationella nivån, högskolans nivå, fakultets- eller enhetsnivå, lärarnivå och studerandenivå. På så sätt får man en tillräckligt omfattande helhetsbild av högskolepedagogikens nuläge. Med ett systemiskt angreppssätt avses att man granskar saker från flera olika perspektiv, och i denna utvärdering att högskoleutbildningen granskas utifrån olika nivåer, såsom makro-, meso- och mikronivåer (se tabell 1).

TABELL 1. Högskoleutbildningens systemiska nivåer och datainsamlingsmetoder

NIVÅ	DATAINSAMLINGSMETOD
Nationell nivå – metanivå	Fokusgruppsintervjuer Utvecklingsseminarium Högskoleenkät
Högskolans nivå – makronivå	Högskoleenkät Fokusgruppsintervjuer med prorektorerna för utbildning
Fakultets-, enhetsnivå eller motsvarande nivå – mesonivå	Enkät för pedagogiska ledare Workshoppar
Lärarnivå – mikronivå	Enkät för undervisningspersonalen Workshoppar
Studerandenivå – mikronivå	Enkät för studerande Workshoppar

3 Utvärderingsdata

I utvärderingen av högskolepedagogikens nuläge och utveckling deltog:

14
universitet

370
pedagogiska ledare
(se tabell 3)

22
yrkeshögskolor

23
deltagare i fokus-
gruppsintervjuerna

7 506
studerande
(se tabell 1)

104
deltagare i
workshopparna

3 064
lärare
(se tabell 2)

90
deltagare i utvecklings-
seminariet

FIGUR 1. Deltagare i utvärderingen av högskolepedagogikens nuläge och utveckling

TABELL 2. Respondenter i studerandeenkäten (N = 7 506)

RESPONDENTER I STUDERANDEENKÄTEN		RELATIV ANDEL AV YRKESHÖGSKOLE- STUDERANDE SOM SVARADE (%, N = 3 386)	RELATIV ANDEL AV UNIVERSITETS- STUDERANDE SOM SVARADE (%, N = 4 120)
Andel av alla som svarade på enkäten (100 %)		45 %	55 %
Kön	kvinnor	71 %	63 %
	män	25 %	32 %
	övriga	4 %	5 %
Flest respondenter per utbildningsområde	teknik	18 %	22 %
	handel, administration och juridik	22 %	12 %
	hälsa och välfärd	28 %	3 %
	de pedagogiska områdena	1 %	14 %
Bedömning av den egna studiehälsan på skalan 1–100, medeltal		67	65

TABELL 3. Respondenter i lärarenkäten (N = 3 064)

RESPONDENTER I LÄRARENKÄTEN		RELATIV ANDEL AV YRKESHÖGSKOLELÄRARE SOM SVARADE (%, N = 1 316)	RELATIV ANDEL AV UNIVERSITETSLÄRARE SOM SVARADE (%, N = 1 748)
Andel av alla som svarade på enkäten (100 %)		43 %	57 %
Kön	kvinnor	62 %	54 %
	män	33 %	40 %
	övriga	5 %	6 %
Flest respondenter per utbildningsområde	teknik	12 %	19 %
	hälsa och välfärd	28 %	3 %
	handel, administration och juridik	19 %	9 %
	det humanistiska området	3 %	14 %
Högsta examen	doktorsexamen	18 %	73 %
	högre högskoleexamen	74 %	22 %
Uppskattning av den egna arbetshälsan i genomsnitt på skalan 1–100, medeltal		72	74

TABELL 4. Respondenter som besvarade frågorna för pedagogiska ledare (N = 370)

RESPONDENTER I FRÅGORNA FÖR PEDAGOGISKA LEDARE		RELATIV ANDEL AV YRKESHÖGSKOLE-RESPONDENTER (%, N = 106)	RELATIV ANDEL AV UNIVERSITETS-RESPONDENTER (%, N = 264)
Andel av alla som svarade på frågorna (100 %)		29 %	71 %
Kön	kvinnor	61 %	51 %
	män	35 %	45 %
	övriga	4 %	4 %
Vanligaste titeln	Utbildningsledare	10 %	36 %
	Direktör med ansvar för undervisning eller utbildning	13 %	18 %
	Enhetschef	15 %	16 %
	Utbildningschef eller kompetenschef	36 %	2 %
Högsta examen	doktorsexamen	11 %	88 %
	högre högskoleexamen	72 %	12 %

4 Resultat

4.1 Högskolepedagogiska riktlinjer och verksamhetsmodeller

Högskolornas pedagogiska riktlinjer och verksamhetsmodeller

Högskolorna beskrev tydligt sambandet mellan den pedagogiska verksamheten och strategin. Nästan alla högskolor hade en undervisningsfilosofi, pedagogiska riktlinjer eller en pedagogisk verksamhetsmodell. Högskolornas pedagogiska verksamhet utformades antingen med hjälp av ett riktgivande strategiskt arbete eller med hjälp av pedagogiska verksamhetsmodeller.

Högskolornas pedagogiska riktlinjer och verksamhetsmodeller hade fokus på studerande, kontinuerligt lärande, digitalisering och internationalisering. I yrkeshögskolornas pedagogiska riktlinjer betonades arbetslivsorientering, regionalt genomslag och FUI-verksamhet. I universitetens pedagogiska riktlinjer betonades forskningsbaserad utbildning.

REKOMMENDATION

Högskolorna ska engagera personalen och de studerande i dialog och i diskussioner om betydelsen av högskolans undervisningsfilosofi, pedagogiska riktlinjer eller pedagogiska verksamhetsmodeller.

Pedagogiskt ledarskap

Med pedagogiskt ledarskap avsågs i denna utvärdering de åtgärder och förfaranden som syftar till att främja ordnandet av högklassig lärandecentrerad utbildning för högskolestuderande. Kärnprocesserna inom pedagogiskt ledarskap är bland annat läroplansprocessen och utbildningens kvalitetshanteringsprocess. Centrala aspekter inom den pedagogiska ledarskapet är ledning och utveckling av personalens kompetens samt allokering av resurser för undervisning och lärande.

Högskolorna hade utsett egna ledare för undervisningen och pedagogiken, såsom en prorektor som ansvarar för undervisningen, dekaner som ansvarar för undervisningen eller chefer för utbildningsområden. Vid högskolorna fanns en ledningsgrupp för

undervisningen och utbildningen, ett utbildningsråd eller motsvarande. Enligt högskolorna erbjöds utbildning i pedagogiskt ledarskap vid högskolorna.

De pedagogiska ledarna och lärarna hade motstridiga åsikter om högskolans pedagogiska ledarskap. Lärarna önskade mer pedagogiskt ledarskap vid högskolorna och att ledningen skulle ha mer kompetens i pedagogiskt ledarskap. Nästan alla pedagogiska ledare (92 %) bedömde att de inkluderar lärarna vid sin enhet i den pedagogiska utvecklingen.

REKOMMENDATION

Högskolans riktlinjer, strukturer och processer för pedagogiskt ledarskap ska genomföras systematiskt på lednings-, enhets-, lärar- och studerandenivåer vid högskolan.

Expertisen som högskolorna ämnar utveckla hos de studerande

Av högskolornas svar framgick inte tydligt den expertis som högskolorna eftersträvar att de studerande utvecklar under högskoleutbildningen. Den expertis som undervisningen ämnar att de studerande utvecklar består av ämnesspecifik substanskompetens samt allmänna arbetslivsfärdigheter, d.v.s. generiska färdigheter. Bland de generiska färdigheterna framhövdes färdigheter att agera i arbetslivet och förnya arbetslivet, att lära sig att lära, utveckling av kritiskt tänkande, mångkulturella färdigheter samt sektorövergripande och tvärvetenskapliga färdigheter.

REKOMMENDATION

Högskolorna ska definiera expertisen som de eftersträvar att de studerande utvecklar under högskoleutbildningen. Definitionen ska tas fram tillsammans med personalen, studerandena och intressentgrupperna och utgå ifrån forskning, arbetslivets framtida behov och aktuella högskolepolitiska utmaningar.

4.2 Undervisnings- och lärkulturer samt läroplansprocesser

Högskolornas undervisningskulturer

I analysen av utvärderingens data indelades högskolornas undervisningskulturer i en kultur inriktad på pedagogisk utbildning och projekt, en kultur som stöder utvecklingen av undervisningen samt en individualistisk kultur där klickar bildas. Enligt lärarna var högskolornas undervisningskulturer inriktade på pedagogisk utbildning och utveckling samt stödde samarbetet mellan lärarna.

En stor del (72 %) av lärarna upplevde att det i den egna enheten anses vara viktigt att utveckla undervisningen. En stor del (70 %) av lärarna bedömde att den egna enheten gör det möjligt för lärarna att delta i pedagogisk utbildning.

REKOMMENDATION

Undervisningskulturer som stöder högskolornas pedagogiska utveckling och samarbete bör fortsättningsvis stärkas med mångsidiga och delaktiga metoder på enhets-, lärar- och studerandenivåerna.

Högskolornas lärmiljöer

Högskolornas lärkulturer analyserades i fråga om studerandenas och undervisningspersonalens erfarenheter av jämlikhet, studieklimat, uppskattning och socialt stöd. De studerande upplevde att högskolornas lärmiljö i huvudsak var positiv och att bemötandet av de studerande var jämlikt och respektfullt. Nästan alla studerande (97 %) rapporterade att de behandlar sina studiekamrater med respekt. Majoriteten (78 %) av de studerande rapporterade att de blivit behandlade på ett respektfullt och jämlikt sätt och att högskolan har ett bra studieklimat. De studerande ville dock ha mer socialt stöd från sin lärmiljö än i nuläget.

Lärarna bedömde högskolans lärmiljö mer positivt än de studerande. Nästan alla lärare rapporterade att de uppskattar de studerandes ansträngningar i studierna, att de behandlar de studerande med respekt och att de upprätthåller ett bra studieklimat.

REKOMMENDATION

Studerandenas sociala stöd, gemenskap och delaktighet bör ökas ytterligare.

Högskolornas läroplansprocesser

Högskolornas läroplaner för olika utbildningsområden förnyas med 2–5 års mellanrum, men mindre ändringar i läroplanerna görs årligen. I högskolornas och de pedagogiska ledarnas svar upplevdes läroplansarbetet och den pedagogiska reformen som mer enhetliga och fungerande än i undervisningspersonals svar. Högskolorna skulle utveckla läroplansarbetet genom att förtydliga processen och tidtabellen.

Betydligt fler än hälften (60 %) av lärarna bedömde att de har kunnat påverka läroplanernas riktlinjer och innehåll. Största delen (91 %) av de pedagogiska ledarna bedömde att lärarnas kompetens utnyttjas mångsidigt i utvecklingen av undervisningen. En del av lärarna upplevde dock att de inte har inkluderats tillräckligt i läroplansprocessen. En fjärdedel (25 %) av lärarna bedömde att företrädare för arbetslivet har deltagit i läroplansarbetet.

REKOMMENDATIONER

Högskolornas läroplansprocesser måste ledas och vidareutvecklas. Hela högskolegemenskapen, företrädare för arbetslivet och andra externa intressentgrupper ska inkluderas i processerna och dessa gruppers initiativ ska beaktas i processen.

Högskolorna bör utveckla verksamhetssätt som möjliggör flexibla förändringar i läroplansutvecklingen utan att utvecklingscykeln blir för snabb och belastande.

Utvecklingen av läroplanerna ska grunda sig på forsknings-, utvärderings- och prognostiseringsinformation.

4.3 Undervisning och lärande vid högskolan

Forskningsbaserad undervisning och utbildning

Innehållet i högskoleundervisningen grundar sig på de senaste forskningsrönen, även om undervisningens praktiska kopplingar till forskningen och FUI-verksamheten varierade mellan högskolorna. Endast en femtedel (22 %) av de studerande hade deltagit i forsknings- eller FUI-projekt.

De pedagogiska ledarna ansåg att de utnyttjar forskningsdata om lärande och undervisning i ledningen av undervisningen. Även enligt högskolornas svar grundar sig den högskolepedagogiska utvecklingen på forskningsbaserad information.

REKOMMENDATION

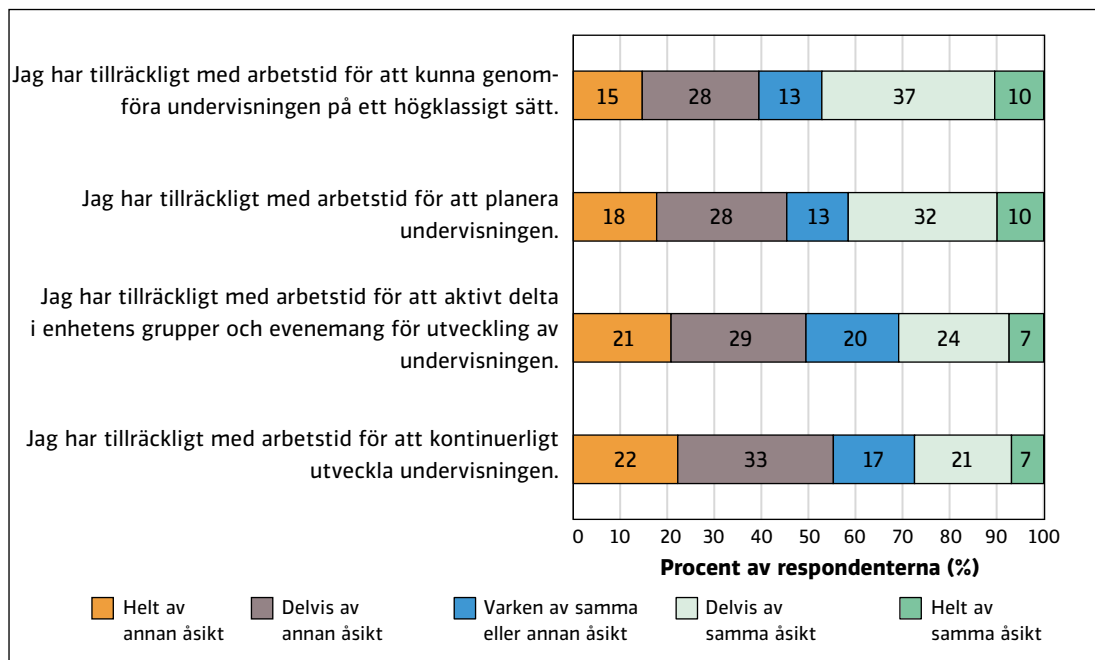
Kopplingen mellan undervisningen och forskningen eller FUI-verksamheten ska vidareutvecklas och kopplingen borde utvärderas.

Förankring till studierna samt stöd för studerandenas och personalens välbefinnande

Enligt högskolornas pedagogiska ledare stöds personalens och studerandenas välbefinnande på olika sätt, men både lärare och studerande behövde mer stöd för att främja sitt välbefinnande.

Största delen av de studerande upplevde att studierna var betydelsefulla och att deras studiefärdigheter var goda. En del av de studerande upplevde dock att handledningen och stödet de fått var bristfälliga. De studerandes välbefinnande stöddes genom handledning, tutorverksamhet och stödtjänster för studierna. Högskolornas utmaningar när det gäller att stödja de studerandes välbefinnande var de studerandes mångfald, deras olika behov och svårillgänglighet.

Utmaningen med att utveckla undervisningen var att lärarnas arbetstid var otillräcklig. Endast 28 procent av lärarna upplevde att de har tillräckligt med tid för att utveckla undervisningen (se figur 2). Utmaningarna med arbetstidens tillräcklighet hade ett samband med det välbefinnande som lärarna upplevde, deras pedagogiska kompetens och funderingar kring byte av bransch.

FIGUR 2. Den arbetstid som står till förfogande för undervisningen och utvecklingen av den enligt lärarnas svar (N = 2 925–2 958)

REKOMMENDATIONER

Högskolorna ska stödja studerandenas studiehälsa med hjälp av mångsidiga lärandecentrerade undervisnings- och handledningsmetoder.

Högskolorna ska stödja lärarnas arbetshälsa genom inkluderande och systemiskt pedagogiskt ledarskap.

Lärarna ska uppmuntras till teamläraryskap och ett närmare samarbete med andra lärare. Lärarna ska stödas med mentorskapsarrangemang.

Undervisnings-, handlednings- och utvärderingsmetoder

Bland högskolornas undervisnings- och handledningsmetoder analyserades behandlingen av kompetensmål och bedömningskriterier, samarbete och växelverkan, integrering av teori och praktik, utveckling av tänkandet samt erbjudande av påverkansmöjligheter. Enligt studerande och lärare går lärarna i början av studieperioderna igenom målen för kurserna och bedömningskriterierna. I undervisningen utnyttjas mångsidiga undervisnings- och handledningsmetoder. I undervisningen betonas framförande av fakta och grupparbete. Det anses också viktigt att integrera teori och praktik och utveckla tänkandet. Lärarna bedömde att integreringen av teori och praktik i genomsnitt var 4,6 på skalan 1–5, medan medeltalet för studerandena var 3,8. Yrkeshögskolestuderandena bedömde undervisningen mer positivt än universitetsstuderandena. Lärarna bedömde undervisningen mer positivt än studerandena.

I undervisningen används mångsidiga metoder för bedömning av kunskandet, men användningen av självvärdering och kollegial bedömning var liten. I bedömningen av kunskandet betonade lärarna förmågan att tillämpa kunskap.

REKOMMENDATION

I undervisningen ska man även i fortsättningen utnyttja mångsidiga undervisnings-, handlednings- och bedömningsmetoder.

Utnyttjande av digitaliseringen

Studerandenas och lärarnas digitala färdigheter var goda, och de digitala lärmiljöer som användes i undervisningen var ändamålsenliga. Lärarna bedömde att när- och distansundervisningen är mer i balans än de studerande bedömde att den är. I studierna utnyttjas digitala lärmiljöer på ett ändamålsenligt sätt.

Högskolorna stöder främjandet av digitaliseringen på ett mångsidigt sätt bland annat genom digimentorer, stödtjänster och experter inom nätpedagogik. Högskolorna samarbetar med andra högskolor i utvecklingen av digital pedagogik särskilt inom projektet Digivision 2030.

REKOMMENDATIONER

Digitaliseringen bör utnyttjas bättre i undervisningen och lärandet. Lärarna ska stödas i en mångsidig pedagogisk användning av aktuella digitala verktyg och miljöer.

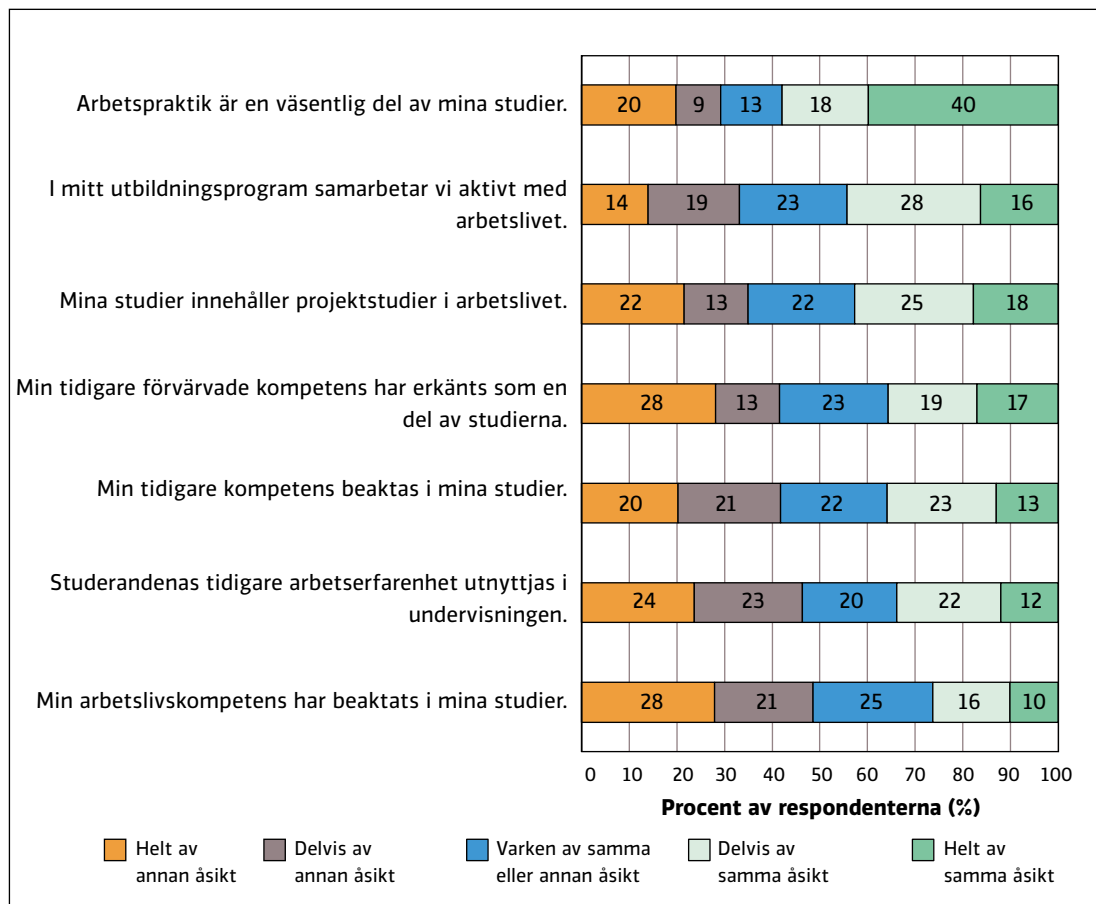
Det ska finnas tydliga och gemensamt överenskomna pedagogiska motiveringar för valet av distans-, hybrid- och närundervisning.

Arbetslivsperspektivet

Samarbetet med arbetslivet inom undervisningen var relativt litet och arbetspraktik, arbetsprojekt eller andra arbetslivsstudier ingick inte i alla studerandes studier. Yrkehögskolorna hade mer samarbete med arbetslivet än universiteten. Studerandenas tidigare arbetserfarenhet och arbetslivskompetens beaktades endast i liten utsträckning i undervisningen.

REKOMMENDATION

Arbetslivsperspektivet och samarbetet med arbetslivet bör stärkas särskilt i universitetsundervisningen och universitetsstudierna.

FIGUR 3. Arbetslivsperspektivet i undervisningen och lärandet enligt dem som svarat på studerandeenkäten (N = 7 499–7 427)

4.4 Högskolornas interna utveckling av utbildningen samt utbildningens responsprocesser

Utbildningens responsprocesser

Högskolorna samlade in mycket respons om undervisningen på olika sätt. Det rapporterades knappt alls om målinriktat utnyttjande av den mångsidiga responsen om undervisningen. Svarsprocenten för studerandenas responsenkäter var låg.

Lärarna samlade i huvudsak in respons från de studerande i slutet av kurserna. Lärarna upplevde att de gav återkoppling på studeranderesponsen, men de studerande upplevde inte att de fick sådan. Lärarna och de studerande hade också olika erfarenheter av responsens effekter på verksamheten.

Lärarna och de studerande diskuterade i huvudsak undervisningen med sina jämlingar. De studerande diskuterade undervisningen mer sinsemellan än med lärarna. Lärarna diskuterade responsen de fått från studerandena med sina kolleger.

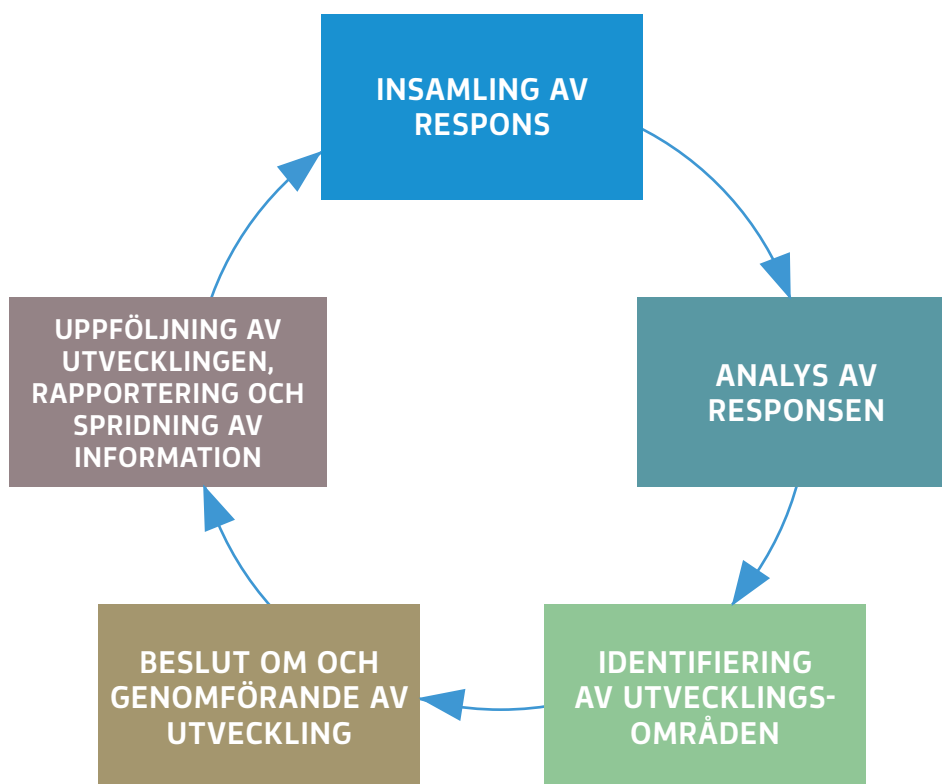
REKOMMENDATIONER

Utnyttjandet av studeranderespons bör utvecklas på ett övergripande sätt. Utnyttjandet av responsen ska ledas systematiskt, och aktörer på olika nivåer ska göras delaktiga i det.

Fler studerande än i nuläget bör tas med i den gemensamma utvecklingen av undervisningen. Lärare och studerande ska också uppmuntras till informella responsprocesser.

Studerandena ska ges återkoppling på responsen de ger så att de upplever att responsen har en effekt på undervisningen och utvecklingen av den.

Högskolorna ska förtydliga responscyklerna i anslutning till utvecklingen av undervisningen: insamling och analys av mångsidig responsinformation, identifiering av utvecklingsområden, beslut om och genomförande av utvecklingsåtgärder, uppföljning och rapportering av utvecklingsåtgärder samt spridning av information om förändringar på olika nivåer inom högskolan (se figur 4).

FIGUR 4. Responscykel för utveckling av undervisningen

Högskolornas interna utveckling av undervisningen och utbildningen

Högskolorna har byggt upp stödtjänster som stöd för undervisningens utveckling som kan vara centrum, enheter, team, interna nätverk eller ansvarspersoner. De studerandes delaktighet i stödteamen eller organen för utveckling av undervisningen och lärandet beskrevs knappt alls. Högskolorna stöder den bransch- eller ämnesspecifika utvecklingen av undervisningen i huvudsak genom olika bransch- eller ämnesspecifika utvecklings- eller FUI-projekt, nätverk och utbildningar.

Effekterna av den högskolepedagogiska utvecklingen utvärderas vid högskolorna främst genom studeranderespons och olika utvärderingar. Enligt högskolorna kunde den högskolepedagogiska utvecklingens effekter vid högskolan ökas genom bättre planering av kompetensutvecklingen samt genom systematisering av insamlingen och utnyttjandet av respons.

REKOMMENDATIONER

Ansvaren för den pedagogiska utvecklingen bör omfatta de olika nivåerna i högskoleorganisationen och utvecklingen ska vara långsiktig.

Effekterna av högskolepedagogisk verksamhet bör i fortsättningen följas upp på ett mångsidigare sätt med kvantitativa och kvalitativa indikatorer och uppföljningen bör göras till en del av verksamheten och dess utveckling.

För att mäta och följa upp effekterna av den högskolepedagogiska verksamheten ska övergripande och systemiska kriterier utarbetas.

4.5 Högskolornas samarbete för att utveckla pedagogiken

Nätverkande och samarbete under studietiden

Internationaliseringens andel av studierna var liten: endast få studerande hade deltagit eller har för avsikt att delta i internationell praktik eller internationellt utbyte. Nästan alla hade dock möjlighet att avlägga en del av examen vid en utländsk högskola. Universitetsstuderande deltog något oftare i internationella mobilitetsperioder än yrkeshögskolestuderande. Enligt lärarna arbetar utländska personer vid institutionerna och andra enheter, så det fanns möjligheter till internationalisering på hemmaplan.

I högskoleundervisningen hade man inte ofta gästföreläsare från andra högskolor. Universiteten hade fler gästföreläsare från andra högskolor än yrkeshögskolorna. I högskoleundervisningen deltog dock gästföreläsare från arbetslivet.

REKOMMENDATION

För att stärka den internationella kompetensen bör de studerande uppmuntras till internationellt utbyte och internationell praktik, särskilt i yrkeshögskolorna.

Samarbete mellan lärare och högskolor i undervisningen och utvecklingen av pedagogiken

Lärarna bildar nätverk och samarbetar inom undervisningen i huvudsak inom sin egen enhet. Högskolornas lärare har relativt lite undervisningssamarbete med personer som arbetar inom andra branscher, den offentliga sektorn, företag, tredje sektorn, utländska högskolor, en annan högskolesektor och andra inhemska högskolor.

Högskolorna bedriver nationellt samarbete i anslutning till högskolepedagogiken i huvudsak genom gemensamma nätverk, gemensamma projekt och projektet Digivision 2030. Högskolorna bedriver internationellt samarbete i anslutning till högskolepedagogiken i nätverk, gemensamma projekt och universitetsallianser. Högskolorna önskade ett starkare nätverkssamarbete, gemensamma projekt, tematisk och branschspecifik utveckling samt samarbete inom projektet Digivision 2030.

REKOMMENDATIONER

Samarbetet och nätverksbildningen i anslutning till högskoleundervisningen bör ökas med arbetslivet, utländska och andra inhemska högskolor samt mellan de två högskolesektorerna.

Samarbetet mellan högskolorna inom högskolepedagogiken bör ökas genom permanenta nätverk, långvariga projekt och att dela kompetens mellan olika högskolor på ett mer systematiskt sätt.

Lärarna ska uppmuntras till teamlärarskap och ett närmare samarbete med lärare vid andra högskolor.

4.6 Stöd för pedagogisk kompetensutveckling samt det högskolepedagogiska utbildningsutbudet

Nästan alla högskolor erbjöd både kortare och mer omfattande högskolepedagogisk och digitalpedagogisk utbildning. Utvärderingen gav ingen exakt helhetsbild av utbildningens forskningsbaserade eller praktiska inriktning. Cirka två tredjedelar av högskolorna betonade att de erbjuder personalen stöd, utbildning och mentorskap i valet och utnyttjandet av digitala pedagogiska lösningar.

Högskolornas pedagogiska ledare förhöll sig positivt till utvecklingen av lärarnas pedagogiska kompetens och uppmuntrade lärarna att delta i pedagogisk utbildning vid olika högskolor. Lärarna upplevde att undervisningen inte uppskattas lika mycket som forskningen. De upplevde också brist på arbetstid, vilket försvårade deltagandet i olika utbildningar och utvecklingstillfällen för undervisningen.

Lärarna bedömde sin egen undervisningskompetens som god (8 på skalan 4–10), likaså bedömde de pedagogiska ledarna sin egen ledningskompetens som god (8 på skalan 4–10). Lärarna diskuterade undervisningen och handledningen sinsemellan samt utvecklade och prövade nya undervisnings- och handledningssätt själva och med andra lärare.

REKOMMENDATIONER

Den högskolepedagogiska utbildningen ska vara forskningsbaserad, tillräckligt omfattande och samtidigt konkret och relaterad till lärarnas praktiska undervisningsarbete.

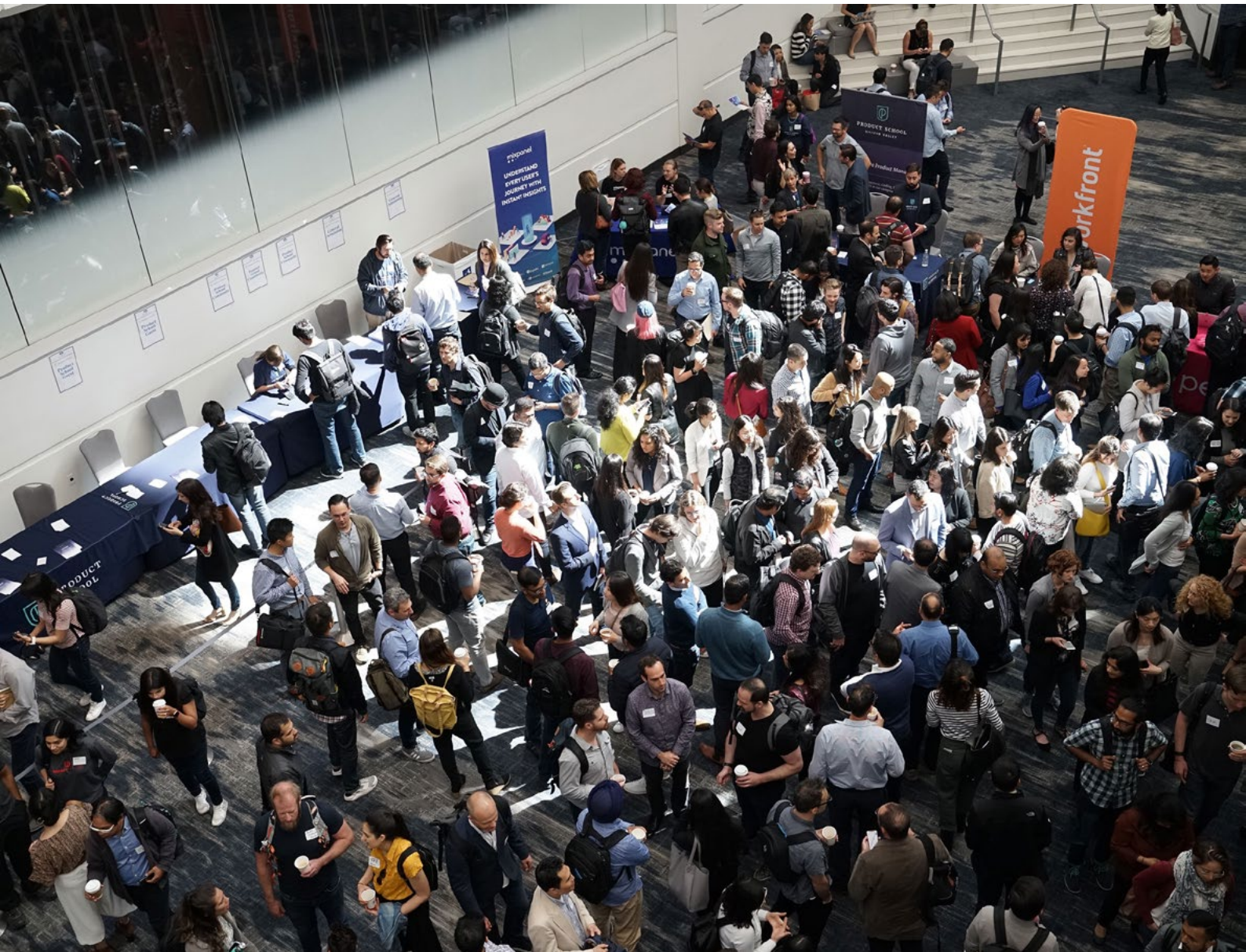
Högskolorna ska överväga att göra pedagogiska studier obligatoriska (10–60 sp) för personer med undervisningsuppgifter.

Lärarna ska uppmuntras till samlärarskap, gemensam utveckling av undervisningen samt innovativa pedagogiska försök.

Högskolorna ska visa uppskattning för undervisningen genom att stödja lärarnas karriärvägar samt utvecklingen av pedagogisk kompetens och forskning.

Högskolorna bör ta i bruk mångsidiga incitament för gemensam utveckling. Goda incitament är konkreta belöningar för lärare och lärarteam för god undervisning eller utveckling av utbildningen.

4.7 Högskolepedagogikens framtid och förnyelse

I högskolornas vardag fokuserade man i huvudsak på dagens problem. I olika material fästes endast liten uppmärksamhet vid framtidsvisioner, innovationer och utveckling. Högskolornas finansiering och tävlan mellan högskolorna om studerande oroadе högskolorna.

Högskolorna beaktade aktuella teman inom hållbar utveckling, kontinuerligt lärande, internationalisering samt tvärvetenskaplighet och sektorsövergripande verksamhet. Dessa områden behöver fortfarande utvecklas i synnerhet inom högskolepedagogisk praxis. De pedagogiska ledarna upplevde att de sörjer för undervisningens internationella kontakter och för att riktlinjerna för hållbar utveckling förverkligas.

Högskolorna upplevde särskilt som framtidens pedagogiska utmaningar studerandenas ökande mångfald, utvidgandet av det kontinuerliga lärandet och de utmaningar som digital pedagogik. Högskolepedagogiken förnyas enligt högskolornas uppfattning genom att beakta den allt mångsidigare pedagogiken, regionernas behov i arbetslivet samt möjligheterna som digitalisering och artificiell intelligens hämtar. Det ansågs viktigt att stärka lärarnas och studerandenas upplevelse av delaktighet. Även i framtiden behövs entusiasm och nya möjligheter för praxisen för undervisning och lärande.

REKOMMENDATIONER

Vid högskolorna ska man föra en kontinuerlig pedagogisk diskussion om högskoleutbildning, lärande och undervisning samt tillsammans skapa visioner för framtiden på ett sätt som hjälper högskolorna, ledningen, enheterna och lärarna att hålla sig i främsta ledet för den forskningsbaserade utbildningen och undervisningen samt dess utveckling.

I framtiden ska man fokusera alltmer på hållbar utveckling, internationalisering, tvärvetenskaplighet och kontinuerligt lärande i undervisningen och utvecklingen av undervisningen. Flerspråkighet och språkmedvetenhet bör beaktas bättre än tidigare.

De möjligheter som artificiell intelligens och teknologi erbjuder ska utnyttjas i den pedagogiska utvecklingen på ett övergripande och innovativt sätt. Högskolorna ska utveckla lösningar som utnyttjar artificiell intelligens som stöd för undervisningen, studierna och lärandet.

Högskolorna ska stärka samförståndet, de gemensamma målen, förtroendet och en positiv atmosfär i anslutning till högskolepedagogiken.

5 Till slut

Utvärderingen visade att många saker är väl och långt utvecklade inom den finländska högskolepedagogiken. Det fanns dock särskilt utrymme för utveckling i läroplansprocesserna, utnyttjandet av olika typer av respons samt arbetslivsperspektivet i utbildningen.

Den systemiska utvärderingsmodellen med flera metoder för datainsamling gav möjlighet att granska högskolepedagogiken på ett omfattande och mångsidigt sätt ur nationell synvinkel och ur de centrala gruppernas, såsom studerande, lärare och högskolornas ledning, synvinklar. Data som samlades in om högskoleutbildningen på olika nivåer hämtade på ett intressant sätt fram olika synvinklar samt lika och motsatta synvinklar i olika målgruppers svar. En allmän iakttagelse av all utvärderingsdata var att högskolornas ledning och pedagogiska ledare såg på många saker mer positivt än lärarna. Studerandena var de mest kritiska vad gällde nästan alla utvärderingsteman.

Det är viktigt att utvecklingen av högskolepedagogiken sker på ett systemiskt och sammanhängande sätt och med beaktande av aktörer på olika nivåer, både inom och mellan olika nivåer. Utvecklingsarbetet bör därför ske inom högskolorna men också som en del av nationellt och internationellt samarbete. Utvärderingsgruppen hoppas att resultaten av denna utvärdering kan utnyttjas fullt ut i utvecklingsarbetet.

Checklistor för utvecklingen av högskolepedagogiken

Checklista för pedagogiska ledare

- Ta fram pedagogiska riktlinjer eller en pedagogisk verksamhetsmodell för din högskola som grundar sig på en aktiv och kollegial diskussion. I olika sammanhang berätta om och ge motiveringar till de pedagogiska riktlinjerna eller den pedagogiska verksamhetsmodellen för lärare och studerande.
- Sammanfatta er högskolas syn på vilken slags expertis som ni eftersträvar att de studerande utvecklar under högskoleutbildningen.
- Utveckla ditt pedagogiska ledarskap genom att delta i utbildningar, läsa litteratur inom området och diskutera pedagogiskt ledarskap och förväntningar med kollegor, lärare och studerande. Tydliggör din förståelse för det pedagogiska ledarskapets grundprocesser, d.v.s. processerna för läroplaner och respons.
- Uppmuntra lärarna att utveckla den forskningsbaserade undervisningen. Tipsa lärarna om den senaste pedagogiska forskningslitteraturen och möjliggör forskningsbaserade initiativ för utvecklingen av utbildningen. Berätta för lärarna var de kan få hjälp med att utveckla sin undervisning.
- Utnyttja finländsk och internationell pedagogisk forskningsinformation, mångsidiga bevis och lärandesanalys i ditt ledarskap. Stöd dig inte endast på dina personliga erfarenheter och synpunkter i det pedagogiska ledarskapet.
- Gör tillsammans sammanfattningar av olika typer av respons och fundera på hur de kan utnyttjas i prioriteringen av utvecklingsåtgärderna. Genomför planerna och följ upp utvecklingsåtgärderna regelbundet.

Att stödja gemenskapen

- Lyssna på de studerande och personalen och diskutera frågor som gäller deras studie- och arbetshälsa med dem. Utveckla tillsammans metoder för att förbättra välbefinnandet. Det viktiga är att studierna och undervisningen är organiserade så att de stöder studie- och arbetshälsan.
- Stöd gemenskapsbildning mellan personalen och de studerande.
- Gör upp gemensamma regler och anvisningar för när kurserna kan genomföras som distans-, när- eller hybridundervisning. Utarbeta klara principer för i vilka situationer artificiell intelligens kan utnyttjas i arbetet och studierna. Se till att lärarna har tillräckliga digitala pedagogiska färdigheter och möjligheter.
- Planera och genomför olika sociala möten i anslutning till studierna för att stödja interaktionen mellan de studerande.

Läroplansarbetet

- Inkludera lärare, studerande och representanter för arbetslivet i arbetet med läroplanen.
- Uppskatta initiativ från lärare och enheter och inkludera dem i arbetet med läroplanen.
- Utnyttja forsknings-, utvärderings- och prognostiseringsinformation i arbetet med läroplanen.
- Gör upp högskolans gemensamma riktlinjer för att cykeln för läroplansutveckling ska vara så lång som möjligt. Då är det möjligt att utveckla undervisningen långsiktigt och bedöma hur väl utvecklingen lyckats.
- Beakta i läroplanen hur de studerande utvecklar sin arbetslivskompetens. Fundera tillsammans med lärarna och de studerande av vilka delområden de studerandes arbetslivskompetens består av och vilka kurser utvecklar arbetslivskompetensen.
- Beakta i läroplansplaneringen hur de studerande utvecklar den internationella kompetensen och hållbarhetskompetensen, hur möjligheter för kontinuerligt lärande skapas samt hur tvärvetenskaplighet eller sektoröverskridande förverkligas på kursnivå.

Checklista för lärare

- Delta aktivt i läroplansutvecklingsprocessen och gör din expertis tillgänglig för den gemensamma processen.
- Utveckla din undervisning genom att delta i utbildningar, läsa litteratur inom området samt diskutera undervisningen och dess utveckling med kollegor och studerande.
- Undervisa kurser i team eller par tillsammans med dina kollegor.
- Forska eller följ med hur forskningen inom ditt område framskrider. Uppdatera din undervisning med nya och aktuella forskningsdata samt forskningsbaserade undervisningsmetoder.
- Ta i början av kursen reda på de studerandes tidigare kunskaper och färdigheter inom det ämnesområde som behandlas och fundera på hur du kan utnyttja de studerandes tidigare kunskaper som en del av kursen och undervisningen.
- Uppmuntra de studerande att göra upp egna lärandemål för kursen och följa upp hur målen uppnås.
- Inkludera stöd för de studerandes förmåga att lära sig i din undervisning.
- Behandla problem som berör studierna som en del av undervisningen och erbjud stöd för det.
- Använd mångsidiga undervisnings-, handlednings- och bedömningsmetoder i undervisningen och betona lärande och kompetens som omfattar kunskaper, färdigheter och attityder.
- Följ utvecklingen av de studerandes färdigheter genom kurser och moduler. Berika din undervisning och bedömningen av den genom att använda de studerandes själv- och kamratbedömning.

Undervisnings- och handledningshelheter och situationer

- Diskutera kursens kompetensmål och bedömningssätt med de studerande samt berätta på vilket sätt de studerandes lärande stöds under kursen. Se till att de valda undervisnings- och bedömningsmetoderna är i linje med kompetensmålen.

- Motivera för de studerande varför en viss kurs genomförs som distans-, när- eller hybridundervisning.
- Fundera på hur de studerandes arbetslivskompetens ökar under kursen och berätta det också för de studerande. Planera hur kursen kan kopplas till orientering eller lärande i arbetslivet.
- Lyssna och samla aktivt in de studerandes respons under och efter kursen. Berätta för de studerande hur du utnyttjar responsen du fått och hur den syns i din undervisning i fortsättningen.
- Utnyttja lärandeanalys i din undervisning i mån av möjlighet.

Annat stöd för studerande

- Lyssna på de studerande och diskutera deras studiehälsa med dem och utveckla tillsammans metoder för att förbättra studiehälsan.
- Skapa sociala situationer för de studerande i undervisningen där de kan nätverka sinsemellan samt med studerande från andra utbildningsområden och högskolor.
- Fäst aktiv uppmärksamhet vid hur de studerande pratar om ensamhet eller stödbehov.
- Var uppmärksam om någon studerande ofta är frånvarande utan orsak och försök kontakta hen.
- Ta med de studerande i dina forsknings- eller FUI-projekt.

Checklista för studerande

- Fundera under varje kurs på vad du vill lära dig under kursen och varför: vad är det viktigaste i kursen och hur kan du i fortsättningen utnyttja det i arbetslivet?
- Delta i kurser som stöder utvecklandet av studiefärdigheter. Försök studera med så mångsidiga metoder som möjligt.
- Reflektera i slutet av kursen hur du lärt dig de viktigaste punkterna i kursen och be om respons på ditt kunnande.
- Nätverka aktivt med studerande inom ditt utbildningsområde och andra utbildningsområden och från andra högskolor.
- Kontakta aktivt dina studiekamrater. Se till att ingen blir ensam.
- Delta i kurser med gäster från arbetslivet, andra högskolor och andra utbildningsområden.
- Ta reda på möjligheterna till internationellt utbyte eller internationell praktik. Försök inkludera åtminstone en internationell mobilitetsperiod i dina studier.
- Ge respons och påminn lärarna om att ge återkoppling på studeranderesponsen. Respons kan ges på ett konstruktivt sätt såväl muntligt och skriftligt som i olika diskussioner. Även positiv respons är respons.
- Delta i utbildningarnas responsdagar och olika utvecklingstillfällen och berätta konstruktivt och med respekt för andra hur du har lärt dig bäst och vad som skulle hjälpa dig att lära dig i fortsättningen.

NCU

Nationella centret för utbildningsutvärdering
PB 380 (Hagnäskajen 6)
00531 Helsingfors
kirjaamo@karvi.fi
telefonväxel: 029 533 5500
karvi.fi

Utvärdering av högskolepedagogikens nuläge och utveckling

Auli Toom, Tuula Heide, Ville Jäppinen,
Asko Karjalainen, Kimmo Mäki, Päivi Tynjälä,
Mira Huusko, Niina Nurkka, Sanna Vahtivuori-
Hänninen & Aino Karvonen
Sammanfattningar 20:2023

Grundar sig på publikationen
Toom, A., Heide, T. Jäppinen, V., Karjalainen,
A., Mäki, K., Tynjälä, P., Huusko, M., Nurkka,
N., Vahtivuori-Hänninen, S. & Karvonen,
A. 2023. Korkeakoulupedagogiikan tila
ja uudistaminen -arviointi [Utvärdering
av högskolepedagogikens nuläge och
utveckling]. Nationella centret för
utbildningsutvärdering. Publikationer 22.